

DET TAPTE PARADISET

Bakgrunnsstoff *1 Mos 3,1-4,26.*

Minnevers «Jeg vil sette fiendskap mellom deg og kvinnen, mellom ditt avkom og hennes ætt. Den skal knuse ditt hode, men du skal hogge den i hælen» (1 Mos 3,15).

Ukeoversikt I det 17. århundre skrev John Milton sitt berømte dikt «Det tapte paradiset» om våre første foreldre i Eden. Milton sa at han med dette diktet ville «forsvare Guds handlemåte overfor mennesket». I diktet beskrev Milton i detalj både hagens herlighet («blomster av alle farger, og rose uten torner») og Satans knep for å felle Adam og Eva som en del av hans uforsonlige kamp mot Gud («Bedre å herske i helvete,» sier Satan, «enn være tjener i himmelen»).

Vi vet hva som hendte: etter slangens lange og listige tale til Eva, «grep hennes hånd i den onde time hastig frukten, og hun spiste av den.» Og resten er historie.

Heldigvis kjenner vi både fortiden og Guds løfte om frelse. Ifølge Miltons dikt «gir Guds Sønn frivillig sitt liv for å frelse mennesket», og det er også det Bibelen lærer (1 Tim 2,5. 6), og dette løftet gir håp om evig liv til alle som tror.

Denne uken skal vi ikke studere Miltons dikt, men beretningen som inspirerte ham til å skrive det, beretningen om syndefallet slik vi har fått det overlevert i 1. Mosebok. Her skal vi bli kjent med både det fryktelige syndefallet og håpet om frelse.

SØNDAG

Slangen

I 1. Mosebok 3,1 møter vi noe nytt og uventet – slangen. Det som blir kalt «krypene på markene» (1 Mos 1,25), ble ikke nærmere beskrevet, men en slange kan godt ha vært der. Det var neppe noe spesielt at slangen dukket opp i hagen. Men at den kunne snakke og friste Eva til det onde, det er noe nytt som ikke lar seg forklare av noe i de to foregående kapitlene, der alt det skapte var «overmåte godt» (vers 31).

Hvordan bidrar disse tekstene samlet til en større kunnskap om slangen, hvem han var og hvorfor han dukket opp? (Job 1,6-11; Jes 14,12-14; Esek 28,14-17; Mark 1,13; Luk 10,18; Joh 8,44; 2 Kor 2,11; 11,3; 1 Joh 3,8; Åp 12,9; 20,2).

Hadde vi hatt bare de første kapitlene av 1. Mosebok, ville vi ikke skjönt hvem denne slangen var og hvorfor han dukket opp i Guds fullkomne skaperverk. Hvordan hadde det seg at han kunne tale? Hvorfor ville han lure Adam og Eva? Hvordan kom han dit?

Dette viser at vi må bruke *hele* Bibelen når vi skal finne sannheten. Slangens inntreden forutsetter en helt annen situasjon som ikke er beskrevet i de to første kapitlene i 1. Mosebok. (*Men det er antydnet. Hvor da?*) Skal man få en klarere forståelse

av det som foregår, trenger man ytterligere åpenbaring fra Gud. Med tiden kom den.

I vår tid er det ikke så rent få som trekker Satans eksistens i tvil – man oppfatter ham bare som et symbol på det onde. Det anses for tåpelig om man for ramme alvor tror på en overnaturlig ond skapning. Folk betrakter ham gjerne ikke som noe mer enn en Hollywood-figur på linje med Batman, Spiderman og Superman. Det har naturligvis alltid vært Satans ønske å holde seg skjult. I Eden skjulte han seg bak slangen. I vår tid har han mer raffinerte forkledninger. Men uansett blir resultatet det samme: folk lar seg lure og setter sitt evige liv på spill.

Til ettertanke Hender det at du tviler på at Satan finnes? Hvordan kan du beskytte deg mot dette bedraget?

MANDAG

Fallet (1 Mos 3,1-6)

Hvor klart uttrykte Gud sitt forbud overfor Adam? Hvordan forsøkte fristeren å vri på problemstillingen og tilslore hva Guds ord innebar? 1 Mos 2,16. 17; 3,1.

Hvilket tilleggsbud mente Eva at de hadde fått, et som ikke er nevnt i 1. Mosebok 2,17? 1 Mos 3,3.

Først hadde slangen dratt Guds bud i tvil. Hva var hans neste trekk? Vers 4. (Se også Joh 8,44.)

Satan åpnet med å blande sannhet og løgn. Da Eva først hadde slukt agnet, gikk han over til ren og skjær løgn og motsa Guds klare påbud helt åpenlyst. Slik er det ofte i vår tid også. Enkelte starter med en lære som inneholder både sannhet og løgn, men så forfølger de den til dens logiske konklusjon og ender opp i ren løgn. Det gjelder å ha øynene med seg!

1 Mos 3,6 viser oss hvorfor Eva likevel spiste av frukten. Den tiltalte hennes fysiske (mat), estetiske (flott å se på), og intellektuelle (kunne gi forstand) natur – alt sammen trekk som Gud hadde gitt henne. Satan tok altså de gavene Gud hadde gitt henne og brukte dem mot henne. Tenk hvor lett det må være å benytte dette kunstgrepet mot falne skapninger når det gikk så glatt i Paradiset!

Hva kan disse versene lære oss i lys av vår falne natur? Rom 13,14; Fil 3,18. 19; 1 Joh 2,16.

Alle mennesker opplever synden som en virkelig makt. De møter fristelser og kjødets lyst. Men i Kristus har vi fått løfte om kraft til å seire, kraft til ikke å ligge under for fysiske, psykiske eller intellektuelle lidenskaper.

Til ettertanke **Skriv opp noen tekster du kunne gi til en kristen som er nedbrutt og tyngt av sin åndelige eller moralske tilstand. Hva sier versene, og hva slags håp tilbyr de?**

TIRSDAG

De som falt

Slangen holder sitt løfte. Adam og Eva får sine øyne åpnet, men kunnskapsdrømmen ble et mareritt. Dette var det første av Satans utallige renkespill og viser at djevelens løfter om det rene

gull bare ender i billig glitter. De hadde mistet sin hellige stand og var nedtyngnet av skyldfølelse. Deres fysiske nakenhet speilet en indre nakenhet, og de forsøkte å skjule seg for Gud og lage sin egen kledning.

Tenk på det du selv eller andre har opplevd av «herlige løfter» som er blitt til de frykteligste mareritt. Hva kan vi lære av slike sørgelige historier? Se også Dom 17,6; Ordsp 14,12; Mark 4,19; 1 Tim 6,10.

Se på de umiddelbare følgene av syndefallet. Først oppstod det avstand mellom Adam og Eva (1 Mos 3,7), så mellom dem og Gud (vers 8). Selv naturen slo seg vrang (vers 16-18). Forholdet mellom Adam og Eva ble ytterligere forskrudd (vers 16). Døden kom til (vers 19), og menneskets forhold til arbeidet endret seg (vers 19). Adam og Eva ble kastet ut av hagen (vers 23-24). Tenk om de kunne ha forutsett følgene av sine handlinger!

Det er interessant å legge merke til slangens påstand om at de skulle bli som guder og kjenne godt og ondt. Han fikk jo rett (se vers 22). Det hadde naturligvis ikke vært Guds vilje at mennesket skulle kjenne det onde. Han ønsket at de skulle leve i uskylldig tillit til ham, som barn (se 5 Mos 1,39). Gud hadde bare gitt dem det som var godt (*tov*). Alt han hadde skapt var bare «godt» (*tov*). Skapelsen i 1. Mosebok 1, som var «god» og uten noe ondt, og teksten i 1 Mos 3,22 understreker at Gud bare ville mennesket det som godt var.

Til ettertanke **Hvordan kan du bevare eller (om nødvendig) gjenvinne noe av din uskyld? Hva foretar du deg som kanskje gjør et slikt mål vanskelig å nå? Hva trenger du å legge om på?**

ONSDAG**Håp for dem som falt**

Da Herren kom til hagen og alle deltakerne i dramaet var samlet, avsa han dom over samtlige.

Les I Mos 3,14-19. Hvilken dom ble felt? Hva var de umiddelbare følgene? Og de mer langsiktige?

Allerede før Adam og Eva fikk høre om slit og smerte, underleggelse, torner og dommen over dem for deres overtredelse, fikk de høre om håp og løfter. Vers 15 er det første glimtet av evangeliet, og det gir oss det første sammendraget av striden mellom slangens ætt og kvinnens ætt. Slektstavlene i 1. Mosebok forteller om dem som valgte å være «sønner», enten av djevelen eller av Gud, og resten av Skriften skildrer kampen mellom Guds folk og deres fiender. Den striden som er nevnt i vers 15 peker ut over dramaets første aktører og mot hele den kampen mellom godt og ondt som skulle utkjempes på jorden, en kamp som også vi er en del av.

Sammenlign I Mos 3,15 med Åp 12,17 (se også Åp 12,9 og 20,2). Hva går igjen i de to tekstene? Hvordan belyser disse versene hvordan prinsippene i den striden som først oppstod i Eden skal vise seg i den siste tid?

Til tross for Adam og Evas grove overtramp og til tross for deres sørgelige forsøk på å begrunne sine handlinger, gav Herren dem håp. Riktignok skulle det bli fiendskap mellom dem og slangen, men slangens hode skulle bli knust og slangen

utslettet. Her har vi det første løftet om evangeliet og det Jesus skulle utrette for en fallen menneskehet.

Til ettertanke Les Hebr 2,14 i lys av det vi har lest i dag. Hvilket håp får du i denne teksten midt i de kampene du står overfor i din del av den store kampen mellom kvinnens sæd og slangens sæd?

TORS DAG

Etter fallet (1. Mosebok 4)

1. Mosebok 4 springer raskt videre til beretningen om Kain og Abel. Mange år er gått siden syndefallet, men Bibelen går rett til noen av dets fryktelige følger. Det fiendskapet som 1 Mos 3,15 forutsier og som antydes i Kains misunnelse, slo ut i full blomst da han drepte Abel. Dette mordet viste at Kain fulgte Satan (se Joh 8,44).

Hvorfor så Gud med velvilje på Abels offer og forkastet brorens offer? 1 Mos 4,3.-7 (Sammenlign med 3 Mos 17,11, Hebr 9,22. Se også Hebr 11,4.)

Legg merke til hvordan Gud behandlet Kain i 1 Mos 4, vers 6 og 7. Gud sier at Kain skal gjøre godt, for da vil han bli godtatt. Dette sier han i sammenheng med ofringene, som skulle til fordi våre gjerninger aldri kan frelse oss, om de er aldri så gode. Her har vi altså lov og nåde, tro og gjerninger, i likevekt. Kain forstod ingen av delene, later det til. Det ser vi både av det offeret han bar frem og av hans uvilje mot å «gjøre godt» (se 1 Joh 3,12).

Hvordan kan man si at Rom 5,17-6,6 viser den samme balansen mellom tro og gjerninger som vi finner i historien om Kain og Abel?

Kain oppdaget at man ikke kan skjule noe for Gud (1 Mos 4,9. 10) og at Herren vil oppveie all urett. Som straff for sin hjerteløse synd, skulle den jorden som var blitt påtvunget uskyldig blod, nekte morderen sin kraft (vers 11, 12).

Vers 17-24 avslører et raskt moralsk forfall ledsaget av teknisk og kulturell fremgang. Polygami og mord preger Kains etterkommere. Men det er ikke bare ondskap som kjennetegner Kains etterkommere. Deres positive bidrag blir nevnt. Både håndverkere, kunstnere, jorddyrkere og eiere av stor- og småfe var blant Kains etterkommere.

Kapitlet ender med å fortelle om Set, han som skulle erstatte Abel. Set ble den første av de patriarkene som levde i tiden mellom Adam og Noah.

Til ettertanke **Har du noen gang vært misunnelig på andre? Er det ikke en elendig følelse? Hvordan kunne denne misunnelsen ha kimen i seg til noe verre? Hvorfor er det bare ved korsets fot at du kan håpe å finne seier over slike psykiske plager?**

FREDAG

Videre studium

Alfa og Omega, bind 1, side 31-42 (PP:52-62), *Alfa og Omega*, bind 1, side 52-60 (PP:71-81); *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, merknader til 1. Mosebok 3 og 4.

«Satan fremstilte det slik for det hellige par at de ville ha fordel av å bryte Guds lov. Er det ikke et lignende resonnement vi hører i dag? Mange taler om trangsyn hos dem som etterlever Guds bud. Selv gjør de krav på å være mer vidsynte og ha større frihet. Hva annet er dette enn et ekko av stemmen fra Edens hage: 'Den dagen dere spiser av frukten' - og dermed ringeakter Guds krav - skal dere 'bli som Gud»? — *Alfa og Omega*, bind 1, side 34 (PP:55).

«Ordet *sæd* står i entall og antyder at det ikke er et stort antall etterkommere av kvinnen som sammen skal knuse slangen

hode, men at en enkelt av dem skal gjøre det. Dette viser klart at vi i her har er en sammenfatning av den store kampen mellom Kristus og Satan. Denne kampen begynte i himmelen (Åp 12,7-9), fortsatte på jorden, der Kristus igjen overvant ham (Hebr 2,14), og vil ende når Satan blir tilintetgjort etter de tusen år (Åp 20,10). Kristus er ikke kommet uskadet fra denne kampen. Naglemerkene på hans hender og føtter og arret i siden skal for alltid være et minne om den fryktelige kampen der slangen såret kvinnens sæd (Joh 20,25; Sak 13,6; EW53).» – *Seventh-day Adventist Bible Commentary*, bind 1, side 233.

**Spørsmål til
drøftelse**

- 1. Mange av våre spørsmål omkring fortellingen om syndefallet i 1. Mosebok står ennå uløste. Hva er det i denne beretningen dere ønsker å spørre Gud om når dere møter ham ansikt til ansikt? Hvorfor er det så viktig å stole på Gud selv om det er mye vi ikke har funnet svar på? Se også I Kor 4,5; 13,12.**
- 2. Snakk om grunnen til at vi adventister tror at Satan er en virkelig skapning med enestående evner til å bedra mennesker. Hvorfor er det viktig å tro dette?**
- 3. Syng en lovsang sammen som gir uttrykk for den seieren og løftene vi har i Jesus.**